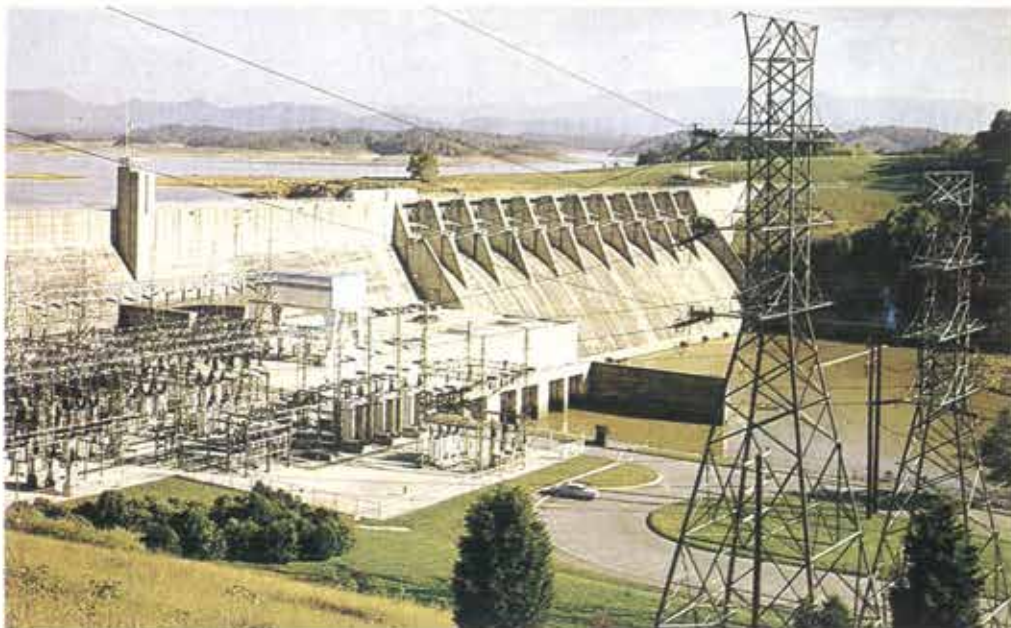

ԵԼԵԿՏՐԱԿԱՆՈՒԹՒՒՆ

Այս իրերը կը գործեն:
Ուրկէ՞ էլեկտրականութիւն կը ստանանք, որ-
պէսզի այս առարկաները աշխատցնենք:
.....

ԵԼԵԿՏՐԱԿԱՆ ՇՂԹԱՅ

Ունենալ.— Բարդ (Ելեկտրականութեան աղբիւր), կերպրնկալածածկ պղինձէ հաղորդալար, լամբ եւ բանալի:

Փորձ.

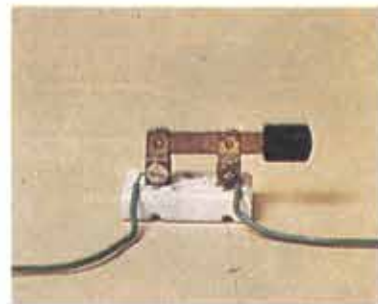
Կերպրնկալածածկ պղինձէ հաղորդալարերը սեղմակներու միջոցով միացուր լամբին եւ բանալիին (տես պատկերը):

Ելեկտրական շղթան լրիւ բլալուն համար կը գործածենք նաեւ բանալի:

Բարդը, լամբը, հաղորդալարերն ու բանալին կը կազմեն Ելեկտրական շղթայ:

Երբ բանալին փակ է, Ելեկտրական հոսանքի շրջանը լրիւ է: Ելեկտրական շղթային մէջ Ելեկտրական հոսանք կ'ունենանք. լամբը լոյս կու տայ:

Երբ բանալին բաց է, Ելեկտրական հոսանքի շրջանը լրիւ չէ: Ընդհատուած է: Ելեկտրական շղթային մէջ Ելեկտրական հոսանք չենք ունենար. լամբը լոյս չի տար:

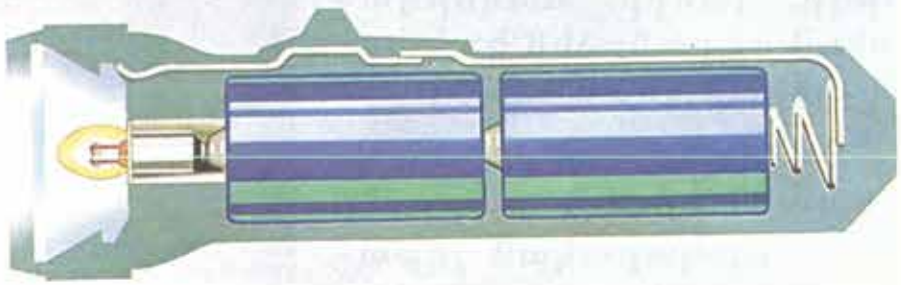

1

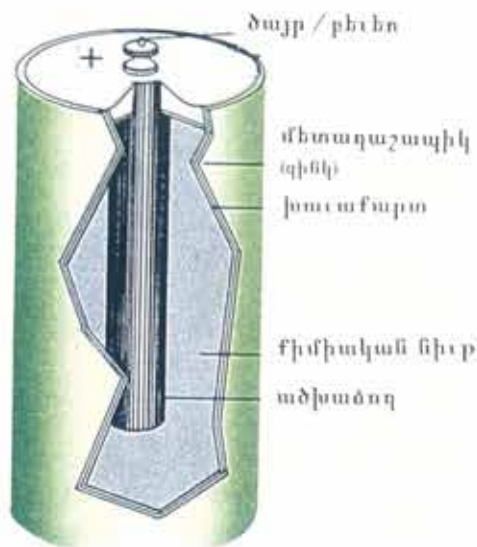
2

Ո՞ր պատկերը էլեկտրական հոսանքի գոյութիւնը ցոյց կու տայ: Ինչո՞ւ:
 Գիտե՞ս, թէ ի՛նչ է հաղորդալարին դերը:
 Գիտե՞ս, թէ ի՛նչ է էլեկտրական բանալիին դերը:
 Ի՞նչպէս կ'աշխատի եւ լոյս կու տայ բարդաջահը:

Երբ բարդաջահի կոնակին վրայ ննչեմք, լոյս կու տայ:
 Ելեկտրական շղթան փակ է. հոսանքը լրիւ շրջան կ'ընէ. լամպին մագաթելը կը շիկանայ մինչեւ լուսարձակում:
 Բարդը էլեկտրական հոսանք կ'արտադրէ: Ելեկտրական հոսանքը կ'առաջացնէ լամպին շիկացումն ու լուսարձակումը: Երբ լամբը երկար ատեն վառի, կը տաքնայ: Ելեկտրական հոսանքը տաքութիւն կ'առաջացնէ:

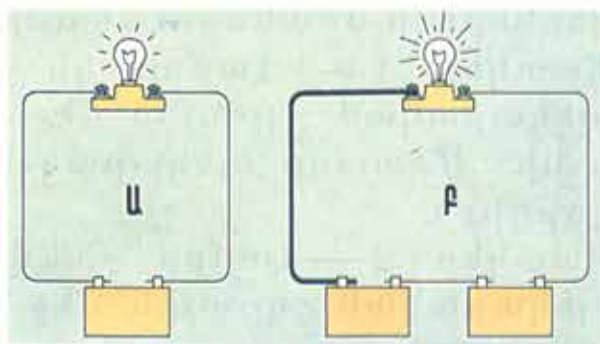
ԲԱՐԳԻՆ ԿԱԶՄՈՒԹՒՒՆՔ

Բարդը կը կրէ + եւ - նշանները, ցոյց տալու համար երկու ժայրերը, որոնք բեւեռ կը կոչուին:

Ելեկտրական հոսանքի ուժը գորացնելու համար, կարելի է մէկէ աւելի բարդեր գործածել՝ բարդերու հակադիր բեւեռները իրարու միացնելով:

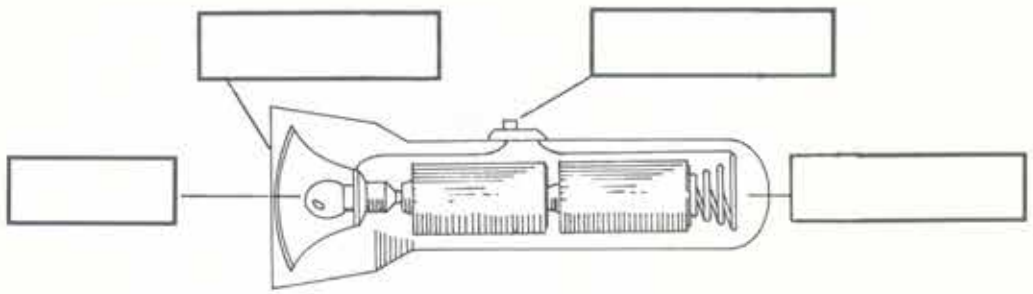
Ամբողջացո՛ւր: Գրէ՛ + եւ - նշանները բարդերուն վրայ:

Բ. Ելեկտրական շղթային լամբը գորաւոր

Ելեկտրական պակաս է Ա. եւ Բ.

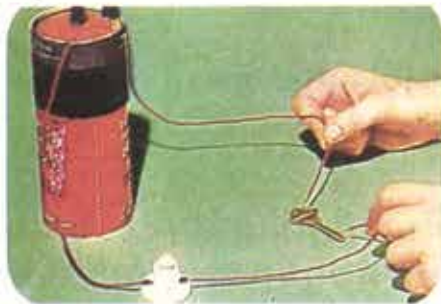
Ելեկտրական շղթաներուն մէջ:

Բարդաջահը ե՞րբ կը գործածենի: Ինչո՞ւ:

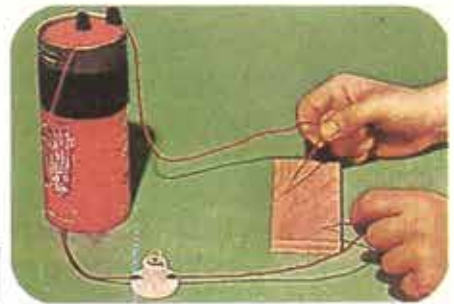
.....

ԵԼԵԿՏՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՂՈՐԳԻԶ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐ

1

2

Կազմէ ելեկտրական շղթան՝ թիւ 1 եւ 2 պատկերներուն նմանողութեամբ:

Պատկեր 1.— Լամբը կը վառի, որովհետեւ ելեկտրական շղթային մէջ հոսանք գոյութիւն ունի: Մետաղը ելեկտրականութեան լաւ հաղորդիչ է:

Պատկեր 2.— Լամբը չի վառիր, որովհետեւ ելեկտրական շղթային մէջ հոսանք գոյութիւն չունի: Տախտակը ելեկտրականութեան վատ հաղորդիչ է:

Մարմինները կարելի է դասաւորել երկու խումբի մէջ.— ելեկտրականութեան լաւ հաղորդիչ եւ վատ հաղորդիչ:

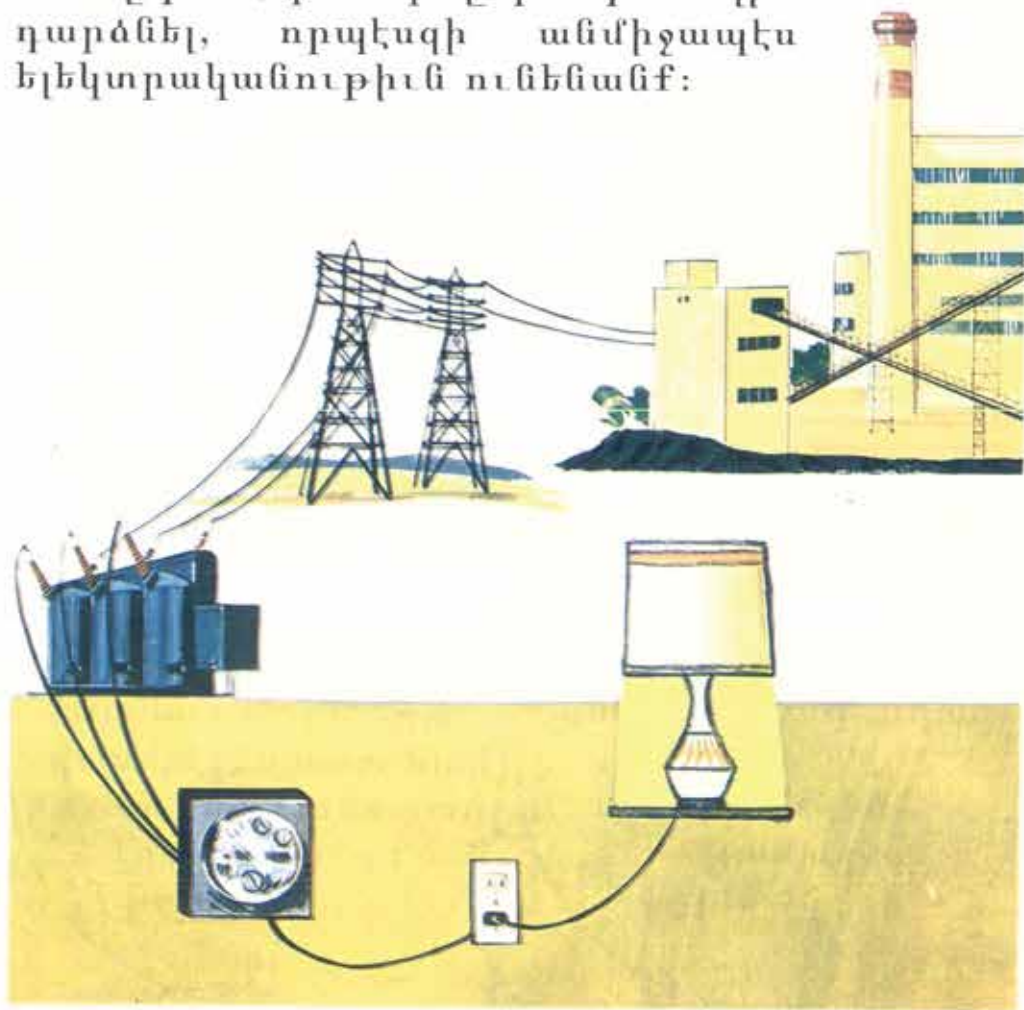
Փորձե՛ք իւրաքանչիւր առարկայով ելեկտրական շղթայ կազմել, գիտնալու համար, թէ ան լա՞ւ հաղորդիչ է, թէ վատ հաղորդիչ:

Առարկայ	Ելեկտրական հոսանքի գոյութիւն ունի		Լաւ հաղորդիչ է	
	այո	ոչ	այո	ոչ
բամպակ				
գամ				
ժայռ				
ուտիւն				
կցաբէւեռ				
կցօղակ				
փայտ				

Ապահով է
փորձ կատարել
բարդ, հաղորդալար
էւ
ելեկտրական
բանալի
գործածելով

Ապահով չէ
փորձ կատարել
հաղորդալար, ելեկ-
տրական բանալի
կամ տան մէջ ելեկտր-
ականութիւն տուող
որեւէ գործիք
գործածելով

Ֆազաֆներու ելեկտրական հոսանքը հայթայթելու համար, ելեկտրականութիւնը կ'արտադրուի հսկայ ելեկտրակայաններու մէջ: Այս հոսանքը փոդոցներուն եւ շէնքերուն կը բաշխուի ելեկտրականութեան լաւ հաղորդիչ պրդինձէ թելերու միջոցով: Թելերը տուններուն մէջ չեն երեւիր, բայց անոնց ծայրերը կապուած կ'ըլլան յատուկ ելեկտրական բանալիներու, որոնք պատերու վրայ ամրացուած են: Կը բաւէ կոնակ մը կամ բանալին դարձնել, որպէսզի անմիջապէս ելեկտրականութիւն ունենանք:

Այս պատկերը ցոյց կու տայ տուներու մէջ
էլեկտրականութեան զանազան գործածու-
թիւնները:

Ի՞նչ կը տեսնես պատկերներուն մէջ:

ԵԼԵԿՏՐԱՄԱԳՆԻՍ

Փամբ մագնիս է :
Ունենալ.— բարդ, գամ,
պղինձ թել (հաղորդա-
լար):

Փորձ.

1.— Փամին վրայ փաթ-

թէ թել մը, 7-8 անգամ դարձնելով:

2.— Կազմէ՛ ելեկտրական շղթայ մը:

Մօտեցո՛ւր գամը քղթակալներուն, երբ
ելեկտրական հոսանքի շրջանը լրիւ է: Ի՞նչ
կը պատահի:

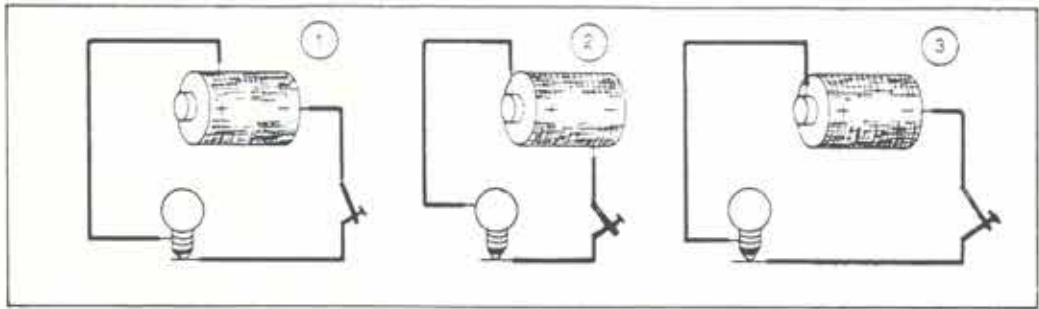
*Ելեկտրամագնիսի յատկութիւնն առաջ կու գայ,
երբ թելը բարդին միացուած է:*

Երբ թելը բարդէն անջատենք, գամին ելեկտրա-
մագնիսի յատկութիւնը կը դադրի:

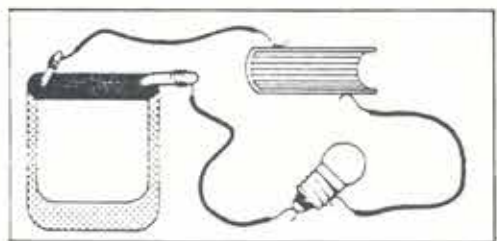
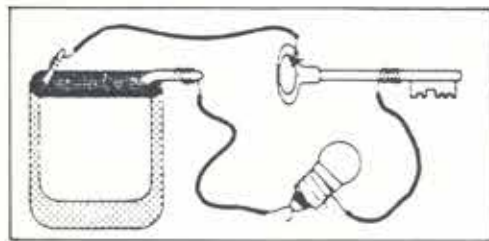
Ելեկտրամագնիսի ուժը
աւելի գորաւոր կ'ըլլայ,
երբ երկու բարդեր իրարու
միացուած են, կամ երբ
գամին վրայ հաղորդալա-
րի փաթոյթի թիւը աւելի
շատ է:

Ելեկտրամագնիսները
բազմաթիւ գործիքներու
մէջ հիմնական սարքերը
(մասեր) կը կազմեն. օրինակ՝ բարձրախօս, հե-
ռախօս, տան գանգակներ, ելեկտրածին գոր-
ծիքներ, եւ այլն:

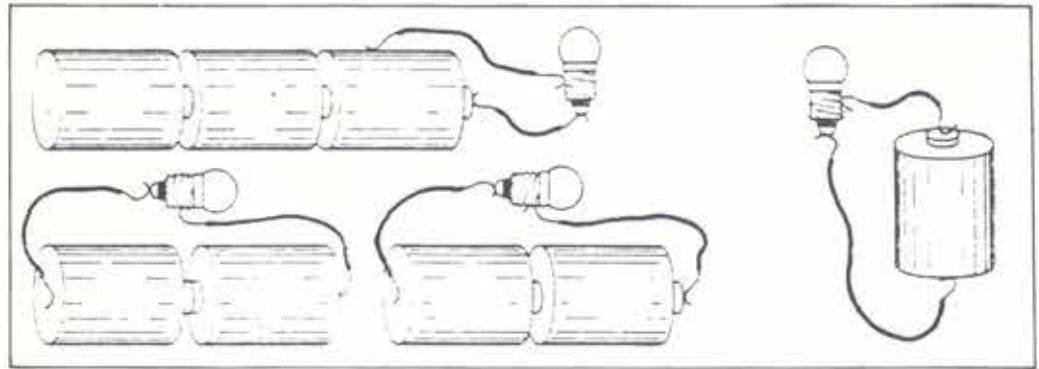

Ո՞ր պատկերը ցույց կու տայ լրիւ էլեկտրական շղթայի կազմութիւնը:
Ներկէ՛ համապատասխան լամբը:

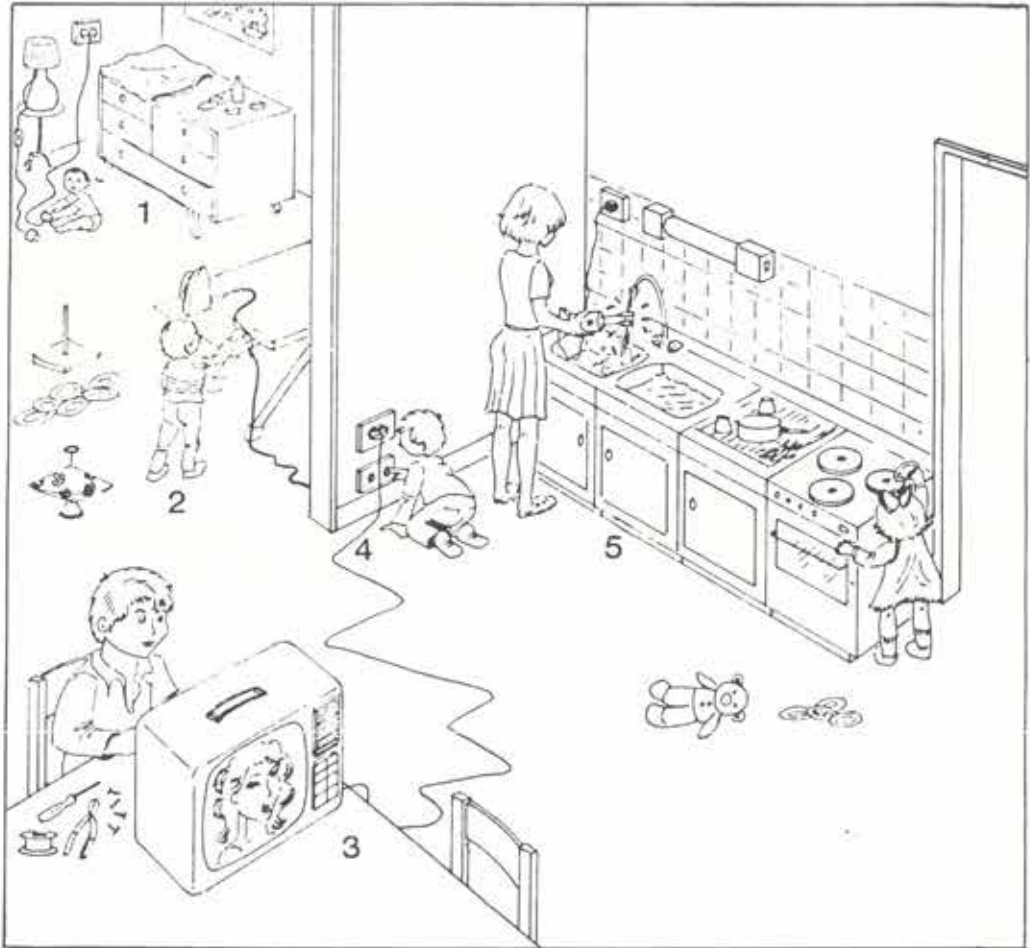

Ո՞ր առարկան էլեկտրականութեան լաւ հաղորդիչ է:
Ներկէ՛ առարկան:

Ներկէ՛ ամենէն զօրաւոր լոյս տուող լամբը:
Ըսէ՛ ինչո՞ւ:

Ելեկտրականութիւնը արկածներ կ'առաջացնէ:

Վտանգաւոր է: Մի՛ ընէ՛ք:

Ներկէ՛ք թիւ 5 պատկերը: